

Keresem az átjárót

1986. Lakitelek, Antológia est. Gulyás Géza és Gyöngyösi György grafikai díszlik a szellemi találkozó helyét. Írók, költők, történészek, isendő politikusok gondolkodnak a Hazza sorsáról. Falba ütköznek. Ma azonban Gulyás Géza meghatározható önálló kiállítását. 34 éves, fiatal, kiforrott tehetség. Képeire oda kell figyelni! Valami megfoghatatlan titok rejlik bennük...

– Induljunk ki az 1986-os Antológia esztől. Hogyan készült a grafika?

– Magáról a kiállításról annyit, hogy Leszák Sanyi kitalálta, megálmodta és mi fölfelesztettük. Sándor megismertette bennünket a költők versével. Egy évig úgy éltünk, hogy állandóan verseket olvasunk, beszélgettünk rólok és készülték a képek. Rendszeres. Lelkünket álmossuk a versekkel. Egy év alatt nem 100 készült el, csak annyi volt kiállításra, hanem sokkal több. Ötáisi hófoka volt az esnek.

– Mely az akkori alkotóval szembeállításkozott. Kivel mi történt az est után?

– A Szabad Európában volt róla szó. Megszellőztették a nevünket, elmondák, hogy milyenek ezek a képek. Ott az ember, meg furcsa is volt. Pap Gábor tudta, hogy veszélyes ez a dolog, de ha tudta volna, hogy ennyire, akkor nem bíztos, hogy megnyitotta volna a kiállítást. Ezt később mondta. Neki egy csodálatos programja volt gyerekekkel. A népművészet alapján nevelte őket. Ekkor ki-nyírták. Gyáldcsi elzavarta, kiiltotta a megyéből, megszűnt mindelele lehetősége, hogy tovább- vigye ezt az iskolát. Ez eszméletlen nagy rúgás és ütés volt rajta. Apósomat kirúgták az állásából. Ő volt a Kultúrház igazgatója Lakiteleken és felelős kiadója a képek-lapoknak. „Kozma Hubát szintén elmozdították állásából. Az autot-citások azért voltak, mert „Leszák Sanyi kijelentette: nem lehet könyvet küldeni erdélyi testvéreinknek, nem áramolhat a kultúra

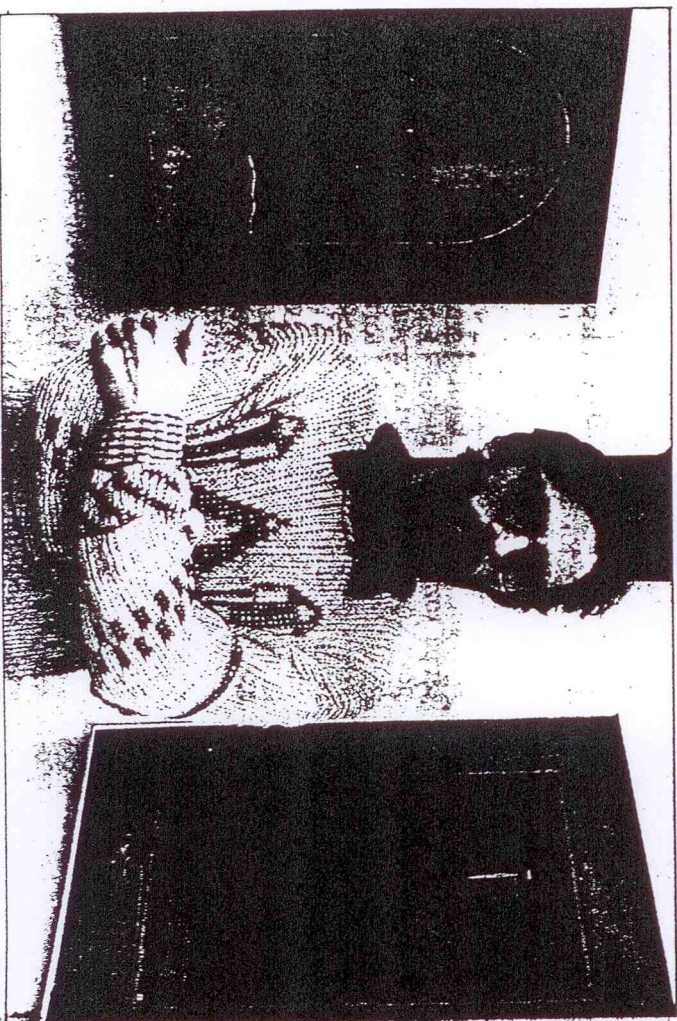
és ehhez hasonló. Sándor rendkívül sok piszkálódás, telefon, szimatolás, rendőrségi zaklatás érte. Ezt ő tudná elmondani.

– Önként mi történt?

– Nem állíthatunk ki. Itt Kecskenyén akartunk kiállítani a Művelődési Házban, de nem vállalták, nem merték.

– Hogy indult el a művész pályája?

– Mindig grafikus szerettem volna lenni. Általános iskolában érdekes módon nem voltam ötös. Szépen festettem, rajzoltam, csak nagyon picikebb. Később valaki – akire hallgattam – azt mondta, művészetből nem lehet megélni. Elmentem művészetszerek tájnyit. Abszolút nem érdekelt. Jártam viszont egy szobrászművészhez, Nagy Istvánhoz, aki rajzolni tanított. Folyamatosan képeztem magam. Érettségi után vasutasnak mentem. Katona koromban készült az első kiállítandó képeim. Egy országos képzőművészeti pályázatot grafikai díjat megnyertem: az első és másodikikat is. Már transzcendens képek érdekelték, pedig még nem hittem Istenben. Azóta rendszeresen kiállítok grafikai kiállításokon, téli tárlatokon. Nyertem díjakat, de a közéletben nem veszek részt. Nem ismernék, ez a kiállítás volt az első, ahol megismerhették a nevemet.

KOCCZA ISTVÁN FELVÉTELE

– A Petőfi Népeben az Önnel készült interjúban olvastam, hogy nem vetek föl a Képzőművészeti Főiskolára. Mit gondolt miért?

– Mert még nem tudtam annyira rajzolni.

– Képeit nézve, nem ez lehetett a gond?

– Nem volt szponzorom. Nem volt, aki beprotezsált volna. Kétszer jelentkeztem, de nem vetek föl. Mégis az életűd vagy inkább Is-tentől meg szoktam kapni az elégtételeket.

– Mi volt ez?

– Az első kiállításomra eljött Nagy Gábor, nemzeti-kölí hírd grafikusművész. Végignézte az anyagot és magas szinten beszélt a képek-ről: országos hírd grafikusot csinállok belőled! Látsz benned rengenget, gyere a főiskolára, nem kell fölvelelned, föl vagy véve. Gondolkodási időt kérttem. Azán válaszoltam, hogy nem tudok, nem merek. Nincs egy példakom se, itt van a gyerek, nem bírok fölköltözni. Lehet-e. Ezután jött az Antológia, amire Leszák Sanyi azt mondta, lehet, hogy ez is ér annyit, mint a főiskola.

– Nem bánta meg, hogy nem élt egy nagy lehetőséggel?

– Mostanában gondolkozom rajta. Lehet, hogy el kellett volna mennem, de nem tudom, nekem mi van megírva az életem könyvé-be. Úgy érzem, tudok fejlődni anélkül is. A művészetet kegyelemnek tekintem. Isten a kegyelmet úgy is tudja közölni velem, hogyha nem járok főiskolára.

– Mikor szálcsúszta meg Isten?

– A megértésem a képekkel kapcsolatos. Minden összefüggésben van nálam Istennel és rajja keresztül a művészzel. A felelősem már hit. Tudta, hogy engem ember nem tud megértetni, ezért nem beszél nekem Istenről. Láttam, hogy van benne valami béke, van valami kinsze, valami több, ami nem tudott megmagyarázni. Megszűntem Kati lányunk és meg kellett keresnie. En már akkor olyan állapotban voltam, hogy eljöttem Lukács József anyához. A vonzásába kerültem. Eljutottam addig, amikor az ember nyomorultul érez magát, úgy érz, hogy megsemmisül. Akkor el kezdtem rajzolni egy képet: egy keresztet. Három napig készítettem. Gyöngyösi ott állt a szobában és imádkozott. Minden árendeződött bennem. Három nap alatt Most is megboroztam. Dolgozom, hazamentem, rajzolam. Ahogy rajzolam, úgy zajlik bennem a lélek. Titokzatosan. Úgy lát-szik, a kegyelem működött bennem. Túlhis megértés történt. Meg-értődtem a hitben.

– Hogy akkor?

– Sokat elmélkedtem, imádkozom. Sokáig hordom magamban a dolgokat és amikor elég szeretetet érzek ahhoz, hogy megsejlejek nekik állni a képek, akkor dolgozom. Csak szeretetből lehet, mert ha nem szeretem eléggé azt a témát, ami ismeretlentűd egy feleke le-pel alatt van bennem, akkor nem lesz belőle semmi. Ezt az öntudat-lan és tudatos közötti állapotot, ezt a senki földjét kell valahogy meg-ragadni, hogy jó alkotás szülessen.

– Mit dolgozik in a kecskeméti Művelődési Házban?

– Grafikus vagyok. Plakátokat készítek, kiállítási rendezek.

– Hogyan képzeli a jövőt?

– Nem tudom. Sokat gondolkodom már rajta. Hogy én mit szeret-nék, az egy dolog. Hogy Isten mit akar velem, az egy másik dolog. Nekem az lesz a jó. Csak nem tudom elképzeini...

Frigyess Ágnes